

Αφροδίτη Βακάλη: «Πρέπει όλοι να τις ευθύνες μας κι όχι να τις μεταθέτουμε

Συνέντευξη στη ΔΕΜΟΝΙΑ ΒΑΣΒΑΝΗ

«Το γράνιμο είναι ένα μεράκι που με 'κατάτρογε' από πολύ μικρή ηλικία. Μέχρι πρόσφατα όμως δεν είχα τομήσει ν' ασχοληθώ συστηματικά με τη συγγραφή», μας είπε η εκπαιδευτικός και Αφροδίτη Βακάλη. Μια μέρα όμως αποφάσισε να δείξει κάποιες ιστορίες που έγραφε σε μια φίλη και συνάδερφο. Αυτή την παράτρυνε να συνεχίσει το γράνιμο. Και πριν λίγους μήνες κυκλοφόρησε το πρώτο της μυθιστόρημα «Και γύρω τους η θάλασσα» που ήδη έχει σημειώσει μεγάλο αριθμό πωλήσεων.

Ένα βιβλίο που ταυσιζόταν στην Μύκονο, το νησί στο οποίο η ίδια εργάζεται ως καθηγήτρια αγγλικών από το 1997 μέχρι και σήμερα.

Με την ιδιότητα της εκπαιδευτικού της ζητήσαμε να μας μιλήσει για το εκπαιδευτικό σύστημα που όπως μας είπε «σχολώνει καθώς εστιάζει στον βομβαρδισμό γνώσεων δίχως παράλληλα να φροντίζει να αναπτύξει την κριτική ικανότητα του μαθητή». Ωστόσο πρόσθεσε πως μπορεί τα σχολεία να μην ανταποκρίνονται στο ρόλο τους, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να αναλάβουμε όλοι μας τις ευθύνες μας.

Για το ζήτημα των κινητοποιήσεων στα Πανεπιστήμια δήλωσε πως έχουν δίκιο και οι δύο πλευρές. «Από τη μια, οι διοικητικοί κινδυνεύουν να χάσουν τις δουλειές τους και μάλιστα σε μια τόσο δύσκολη οικονομικά εποχή, αλλά κι από την άλλη, κατανόω απόλυτα την απογοήτευση και την πιθανή αγανάκτηση των φοιτητών, που βλέπουν το εξήμισιο τους να χάνεται. Είναι επαρκώς ανάγκη να ανοίξουν όλα τα Πανεπιστήμια, δε νοείται κατά τη γνώμη μου χώρα με κλειστά τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και πρέπει όμοια να βρεθεί μια λύση, σχολιασε.

-Πείτε μας δυο λόγια για το βιβλίο.

-Η υπόθεση διαδραματίζεται σε ένα νησί των Κυκλάδων, που είναι η Μύκονος φυσικά κι ως μια την ονομάζω, αρκετές δεκαετίες πριν. Η ιστορία ξεκινά με το γάμο της Αννέζας, ένα γάμο που της επιβάλλουν δια της βίας οι δικοί της και συζύγιά, γνωρίζοντας την οικογένεια, τους δεσμούς και τα μυστικά που τους συνδέουν αλλά και που συνάμα τους χωρίζουν, καταλαβαίνουμε το 'γιατί' ο θετός της πατέρας, Παναγής Καρατζάς, την υποχρεώνει να παντρευτεί τον καλύτερο του φίλο, τον Κωνσταντή. Παράλληλα, η ψυχολογία τους Μαρία, οι ξαδέλφους της Αννέζας, ο νεοσυμβίσιος στο νησί γαμπρός Βιτανιώτης κι ένα πλήθος άλλων προσώπων, εμπλέκονται στην ιστορία και προεκκλίνουν ένα νάγμινο γεγονός που άλλους τους διακατέχουν κι άλλους τους κατατρέφουν. Οι ήρωες έρχονται αντιμέτωποι με τις επιλογές τους και κυρίως με τις «αλήθειες» τους, κι όπως είναι φυσικό

υφίσταται τις συνέπειες των πράξεών τους...!

-Πότε και γιατί αποφασίσατε να ασχοληθείτε με το γράνιμο;

-Το γράνιμο είναι ένα μεράκι που με 'κατάτρογε' από πολύ μικρή ηλικία, από την εφηβεία μου συγκεκριμένα. Μέχρι πρόσφατα όμως, εκτός από ορισμένες προσωπικές σημειώσεις που κρατούσα σε ένα είδος ημερολογίου και κάποιες μακρές ιστορίες δύο-τριών σελίδων, δεν είχα τομήσει ν' ασχοληθώ συστηματικά με τη συγγραφή. Πριν από λίγα χρόνια, έδειξα στη φίλη και συνάδελφό μου Ασπασία Ζ. την αρχή μιας από αυτές τις ιστορίες κι εκείνη με παράτρυνε να τη συ-

νεχίσω και να την ολοκληρώσω με τη μορφή μυθιστορήματος. Με την προτροπή και την ενθάρρυνσή της, λοιπόν, ξεκίνησε και η συγγραφή του πρώτου μου βιβλίου και ομολογώ ότι νιώθω απίστευτα χαρούμενη που τόλμησα αλλά και που κατάφερα να πραγματοποιήσω το μεγαλύτερό μου όνειρο.

-Πόσο συντέλεσε/ βοήθησε σε αυτό το γεγονός ότι είστε εκπαιδευτικός;

-Δεν ξέρω αν το ότι είμαι εκπαιδευτικός με βοήθησε στη συγγραφή, μεγάλο ρόλο όμως, αίγυρα έπαιξε το γεγονός ότι από μικρή αγαπούσα τη λογοτεχνία και διάβριζα πολλά βιβλία.

Η γλώσσα και ο τρόπος που μιλούσαμε να τη χειριζόμαστε ώστε να εκφράζουμε τις σκέψεις και τα συναισθήματά μας, ασκούσε μεγάλη γοητεία πάνω μου από μικρή ηλικία. Γι' αυτό άλλωστε διάλεξα να σπουδάσω αγγλική φιλολογία. Μ' αρέσει πολύ να βυθίζομαι σε μια ιστορία και να παρακολουθώ τις σκέψεις και τους προβληματισμούς του εκάστοτε δημιουργού, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο τα εκφράζει όλα αυτά. Η ανάγκη με χιλιάρουνε και συγχρόνως θεωρώ ότι με βοηθά να εκπαιστώ τη σκέψη μου και να εξελιχθώ. Τα βιβλία ήταν ανέκαθεν η καλύτερη παρέα μου, το στήθισμά μου και η διεξοδός μου από την καθημερινότητα, το άγχος και

από τα όποια προβλήματα κατά καιρούς αντιμετώπιζα ή αντιμετώπιζα.

-Τοποθετείτε τη δράση του μυθιστορηματός σας σε ένα νησί. Παράλληλα εσείς κατοείτε σε νησί. Γιατί επιλέξατε αυτό το χώρο;

-Για να είμαι ειλικρινής, νιώθω πως ο συγκεκριμένος χώρος με επέλεξε, τραβώντας στην 'πένα' μου κι απαιτώντας να αποτυπωθεί στο χαρτί. Η Μύκονος, στην οποία μένω μόνιμα 16 χρόνια τώρα, υπήρξε και η πηγή της έμπνευσής μου. Συγκλονισμένη από την ομορφιά του τοπίου, τα χρώματα γύρω μου, τα εκκλησιακά δειλνά και πάνω απ' όλα, απ' αυτή την πλανούτρα θάλασσα που με κυκλώνει κι αφήνει το βλέμμα μου να περιπλανηθεί πάνω στα αλλοπρόσωπα νησιά της και να χαθεί στα βάθη του ορίζοντα, πώς μπορούσα να ξεφύγω; Με εμπόρισαν βαθιά και με βοήθησαν ταυτόχρονα, παρέχοντάς μου τον καμβά πάνω στον όποιο ύφανε την ιστορία μου.

-Τι σηματοδοτεί η θάλασσα για τους ήρωες και τι για εσάς;

-Όντως νησιώτες και ναυτικοί οι ήρωες της ιστορίας μου, είναι άρρηκτα δεμένοι με τη θάλασσα. Εξαρτώνται κι επηρεάζονται ταυτόχρονα από αυτήν, καθώς η ιδιοσυγκρασία τους έχει σμιλευτεί από τις επιδράσεις που εκείνη ασκεί σε όλους, όσοι γεννηθήκαν και μεγάλωσαν κοντά στα κύματα της. Αποτελεί μέρος της καθημερινότητάς τους, τους συντροφιά, τους προστατεύει, τους προσφέρει πολλά κι ενίοτε τους στερεί τα πάντα, την εποχή τουλάχιστον που εκτυλίσσεται αυτή η ιστορία.

Σε μένα προσωπικά, ασκεί μια ιδιαίτερη γοητεία η θάλασσα και συγχρόνως μου προκαλεί δόξ και θυμασμό. Σηματοδοτεί την ελευθερία και την ευελιξία του πνεύματος, την απαντοσύνη του κόσμου, προσφέροντας μου παράλληλα την αίσθηση, ότι είμαστε όλα μέρος ενός ευρύτερου κι ευμετάβλητου συνόλου, στο οποίο ορεόμαστε εσφαλμό. Τροφοδοτεί τη φροντίδα μου, υποδαύλιζα την ανάγκη μου να ταξιδέψω, να προχωρήσω, να δω και να εξελιχθώ. Η θάλασσα και η ίδια η ζωή κατά κάποιο τρόπο, ταυτίζονται απόλυτα μέσα στο μυαλό μου.

-Πώς σχολιάζετε την επικαιρότητα των τελευταίων ημερών σχετικά με τις κινητοποιήσεις των πανεπιστημιακών;

-Θεωρώ ιδιαίτερα ακανόνιστες αυτό το θέμα και είναι μια από τις λίγες περιπτώσεις που βρισκό ότι έχουν δίκιο και οι δύο πλευρές. Από τη μια, οι διοικητικοί κινδυνεύουν να χάσουν τις δουλειές τους και μάλιστα σε μια τόσο δύσκολη οικονομικά εποχή, αλλά κι από την άλλη, κατανόω απόλυτα την απογοήτευση και την πιθανή αγανάκτηση των φοιτητών, που βλέπουν το εξήμισιο τους να χάνεται. Είναι επαρκώς ανάγκη να ανοίξουν όλα τα Πανεπιστήμια, δε νοείται κατά τη γνώμη μου χώρα με κλειστά τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και πρέπει όμοια να βρεθεί μια λύση.

αναλάβουμε ο ένας στον άλλο»

-Και πώς κρίνετε τη σημερινή πραγματικότητα του εκπαιδευτικού σύστημα, ειδικότερα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης;

-Δυστυχώς, η πραγματικότητα είναι πολύ δύσκολη σήμερα γενικά στην εκπαίδευση, και όχι μόνο στην δευτεροβάθμια όπου υπηρετώ εγώ. Θα μιλήσω όμως ειδικότερα γι' αυτήν, διότι τη γνωρίζω καλύτερα. Θεωρώ ότι το ίδιο το σύστημα χαλάει καθώς εστιάζει στον βομβαρδισμό γνώσεων δίχως παράλληλα να φροντίζει να αναπτύξει την κριτική ικανότητα του μαθητή. Η πληθώρα των εξετάσεων, η αχανής ύλη που πρέπει να καλυφθεί, τα μέτρια και πολλαπλάς κακογραμμένα βιβλία, αλλά κυρίως η έλλειψη επιλογής μαθημάτων από τα ίδια τα παιδιά, ώστε να ταυτίζεται η γνώση που προσλαμβάνουν με τα ενδιαφέροντά τους και τους μελλοντικούς τους στόχους, τα οδηγεί στο να νιώθουν εγκλωβισμένα στο σχολείο, να ασφυκτούν και να βαριούνται θανάσιμα.

Αντί να γίνονται ουσιώδεις και καινοτόμες αλλαγές, επιδιώκεται με ημίμετρα και ημιτελείς προσπάθειες να συμβαδίσουμε με τις απαιτήσεις της εποχής. Η διαπίστωση ότι το σχολείο σήμερα ελάχιστα διαφέρει από το γυμνάσιο στο οποίο φοίτησα εγώ ως μαθήτρια πριν τριάντα-πέντε χρόνια, με θλίβει βαθιά. Κι επειδή θεωρώ τη μόρφωση, την απόκτηση κριτικής σκέψης και την διδασκαλία δεξιοτήτων, τα στοιχειώδη που οφείλει να παρέχει ένα σύγχρονο σχολείο στους νέους, ειλικρινά λυπάμαι που τα σημερινά σχολεία δεν μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία σε αυτόν τον ρόλο.

Δε θα αναφερθώ στα αίτια, διότι πιστεύω ότι όλοι έχουμε ευθύνες, το κράτος, οι εκπαιδευτικοί, οι γονείς και η κοινωνία γενικότερα, κι αυτό είναι ένα θέμα που χρήζει ευρύτερης συζήτησης, θα κλείσω όμως, λέγοντας ότι πρέπει όλοι να αναλάβουμε τις ευθύνες μας κι όχι να τις μεταθέτουμε ο ένας στον άλλο, διότι στη μέση αυτής της διένεξης βρίσκονται τα παιδιά, τα οποία δυστυχώς ουδόλως ωφελούνται από αυτή την κατάσταση.

-Το πρώτο σας μυθιστόρημα είχε θετική ανταπόκριση από το κοινό. Το περιμένατε;

-Ήταν η πρώτη μου συγγραφική προσπάθεια και ειλικρινά, δεν ήξερα τι να περιμένω. Το έλπισα, όμως. Στο μυθιστόρημα αυτό, έχω καταθέσει ένα κομμάτι απ' την ψυχή μου, όπως κάθε δημιουργός άλλωστε, και το γεγονός ότι το αναγνωστικό κοινό το υποδέχτηκε με τόσο θέρμη με πλημμυρίζει χαρά κι ευγνωμοσύνη και ασφαλώς με ενθαρρύνει να συνεχίσω. Εννοείται βέβαια, ότι ούτως ή άλλως θα συνέχιζα να γράφω διότι αυτό αποτελεί για μια βαθύτερη, προσωπική μου ανάγκη, αλλά παράλληλα, το γεγονός ότι η δουλειά μου έχει γίνει αποδεκτή με τόσο θέρμη, με χαροποιεί αφάνταστα.

-Πώς αισθανθήκατε όταν είδατε

το βιβλίο σας στις βιτρίνες και στα ράφια των βιβλιοπωλείων;

-Με την έκδοση αυτού του βιβλίου, πραγματοποιήθηκε το μεγαλύτερό μου όνειρο και συνάμα συνειδητοποίησα ότι πρέπει κανείς να τολμά και να «εκτίθεται» αν θέλει να υλοποιήσει τους στόχους του. Χαίρομαι που ξεπέρασα τους όποιους φόβους μου, με αποτέλεσμα να βλέπω σήμερα τη δουλειά μου στις προθήκες των βιβλιοπωλείων. Όπως καταλαβαίνετε, λοιπόν, νιώθω τεράστια χαρά κι ικανοποίηση και μια βαθιά συγκίνηση, που ο λόγος μου, οι σκέψεις μου, το κομμάτι εκείνο του εαυτού μου που θέλησα να μοιραστώ με τον αναγνώστη φτιάχνοντας αυτήν την ιστορία, είναι πλέον αποτυπωμένα στο χαρτί. Και με την ευκαιρία αυτή, θα ήθελα να ευχαριστήσω και τις εκδόσεις Ψυχολογίας, που εμπιστεύτηκαν τη δουλειά μου διότι θεωρώ πολύ σημαντικό οι νέοι συγγραφείς να βρίσκουν «φήμη», ειδικά σε δύσκολες εποχές όπως αυτή που ζούμε τώρα.

-Τι θα λέγατε σε έναν μαθητή σας αν σας έλεγε ότι θα ήθελε να γίνει συγγραφέας;

-Θα τον παρότρυνα φυσικά, διότι θεωρώ ότι ο ρόλος μου ως εκπαιδευτικός δε σταματά στη διδασκαλία του αντικείμενου μου, αλλά επεκτείνεται στο να ενθαρρύνω τους μαθητές μου να θέτουν στόχους και να κυνηγούν τα όνειρά τους. Να εργάζονται σκληρά και να τολμούν. Κάποια στιγμή, όλοι μας χρειαζόμαστε ενθάρρυνση και προτροπή, εγώ τη βρήκα από τις φίλες μου και είναι υποχρέωσή μου να την μεταδώσω, αν μη τι άλλο, στους μαθητές μου.

-Θα συνεχίσετε με το γράψιμο; Σχεδιάζεται να γράψετε κι άλλο μυθιστόρημα;

-Απ' τη στιγμή που συνειδητοποίησα ότι μπορώ να γράφω, δεν υπάρχει επιστροφή. Γράφω πρωτίστως για μένα, καλύπτοντας έτσι μια προσωπική μου, εσωτερική ανάγκη. Κι αν το αποτέλεσμα κρίνεται ικανοποιητικό και άξιο έκδοσης, ακόμη καλύτερα. Ήδη εδώ και καιρό, δουλεύω πάνω σε ένα δεύτερο μυθιστόρημα, με εντελώς διαφορετικό θέμα αυτή τη φορά, αλλά με έντονο και πάλι το στοιχείο του νερού καθώς διαδραματίζεται σε μια μικρή, επαρχιακή πόλη όπου βρέχει διαρκώς. Με αφορμή μια σειρά από νέων που συγκλονίζουν τη μικρή κοινωνία, μου δίνεται η δυνατότητα να περιγράψω τους χαρακτήρες που εμπλέκονται στην ιστορία, τις επιπτώσεις αλλά και τις ανατροπές που επιφέρουν τα τρομερά αυτά συμβάντα στη ζωή τους.

-Τι διαβάζετε αυτό το διάστημα;

-Δυστυχώς, αυτόν τον καιρό δεν έχω πολύ ελεύθερο χρόνο λόγω του σχολείου και των υποχρεώσεων που το ακολουθούν. Έχω ξεκινήσει όμως το καινούργιο βιβλίο του Νίκου Γκόλια Στα Χρόνια Της Ομηλίας, «Χατίσι», από τις εκδόσεις Ψυχολογίας, το οποίο μου φαίνεται πολύ ενδιαφέρον κι ελπίζω να το τελειώσω μέσα στις γιορτές.

Χρήσιμα

Το βιβλίο «Και γύρω τους η θάλασσα» τα Αφροδίτη Βακάλη κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ψυχολογίας.

